

الكلمات المجملة في شرح التحفة المرسله

شارح

سودليجه درگاه شريفى پوست نشينى حصيرى زاده

شيخ محمد اليافندى

اخطار : علم حقايق ومسئله وحدت وجود بر بحث دقيق اولفله كتابك شوراسندن بوراسندن برقاچ سطرى حتى تمام بر بحثى اوقونفله مقصد منفهم اولماز بناء عليه مطالعين كرامدن كتابى بدايتندن نهايته قدر صره سيله اوقوملى رجا اولونور . شايد آ كلاشيله ميان بر جهت قاپرسه اتعاب ذهن اتميه رك مابعدينه دوامله كتابى ختم ايدوب تكرار باشدن مطالعه ايتليدر . ايجاب ايدرسه تكرار تكرار مطالعه ايتلى . چونكه مباحث يكديكرينى توضيح ايدو چكندن ايلك مطالعه ده منفهم اوليان بحث ايكنجى اوچنجى مطالعه ده توضح ايدر ومنفهم اولور .

مهر عاجزى ايله مختوم اوليان نسخهلر مفادندن - دس احتماله مبنى -
شيخ شارح برى در

تكرار طبيعى ولسان آخره ترجمه سى حقى محفوظدر

مطبعة بحريه ده طبع اولنشد

س ۱۳۴۲ هـ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الحمد لو اوجب الوجود الذي ليس معه شيء يدرك انه
لا شيء معه . هو الاول والاخر والظاهر والباطن ولا
موجود الا به ولا شيء الا وهو معه . سبحان من تقدست
ذاته عن تسبيح مسبيح و تعالت صفاته عن تقديس مقدس
لقناه الذاتي . ولعلو شأنه في كماله الصفاة . والصلاة منه
على مظهره الاول الاجلي الاتم الذي هو اول قابل للوجود .
واكمل ظاهري من النور الاول القديم فيه ظهر كل موجود .
وعلى آله وعترته وصحابته التابعين المحبين لهم والمتبعين المقتدين
بهم الى يوم الدين . ﴿ اما بعد ﴾ بو عبدكم بضاعه . و پير
ضعيف ناتوان قليل الاستطاعة . در پوزه كر بارگاه فياض
رحمت بار . و ملتجىء باب كرم كريم ستار حصيرى زاده
محمد الياف بن الشيخ احمد مختار . عفى عنهما العفو الغفار .
ديركه : اقدم واهم وظائف عبوديت اولان علم توحيد بارى
ومعرفت وحدانيت الهية ومشاهدة احديت ذاتيه واجب
الوجودى طالب . و دائما آنك نحصيلنه ساعى و راغب
اولمقله بو بابه استفاده ابتدكم فوائدى اصدقاى مستعدين
اخوانه افاده ني اعتياد ابتدكم مدن . بو علم جليل القدره
اصل الاصول عدينه لايق . و بو بابه يازمش آثار جليله نك

سهل المنال وكثير النوال اولغله جمله سنه فائق كورد بكم
﴿ التحفة المرسله ﴾ نام رساله جليله ي بعض مستعدينه
اولجه تقرير ايتش ايدم . بو كره رساله شريفه مذكورين
مختصر ومفيد تركجه بر شرحه پيش انظار ارباب طلبه صرضي
فاندهلى بولديغمدن ﴿ الكلمات الجملة في شرح التحفة
المرسله ﴾ ناميله بو مختصرى تحريره شروع ايتدم . ملهم
الصواب اولان جناب كريم وهابدن توفيق وهدايت وتيسير
وتسهيل بويورمسنى كمال تضرعله رجا و نياز ايلرم . عليه
اعتمادى وتوكلى و اليه انيب . قال المؤلف قدس الله سره
و نور ضريحه و جزاه الله عنا باحسن الجزاء . ﴿ الحمد لله
رب العالمين ﴾ كمال مطلق ذاتى و كالات اسمائه و صفاتيه
الهيئه نك ذكر و تجديد و مدح و ثنا سنه متعلقه بالجملة كلمات
طبيبات مطلقا مدرك وغير مدرك كافة عوالم علويه وسفليه نك
بالات مبدع و خالق و مالك و رازق و مدبرى اولان الله
عظيم الشانه مخصوصدر ﴿ و العافية للمتخلى عن الكونين ﴾
و جناب حقه رجوع اعتباريله حسن عاقبت محضا مشاهده
جمال حق و كمال وجود مطلقده استغراق ايله علايق
كونيندن قابى خالى و فارغ نفس زكيه صاحبي اولان عبد
محض و بنده خاصه مخصوصدر ﴿ و الصلاة و السلام على
المظهر الانم محمد و آله و صحبه اجمعين ﴾ واتم و اكمل و اجمع

اولان كافة لطائف ودقائق معاني جليلة سبله صلاة وسلام
بالاصالة حقيقة ذاتية الهية كنديسنده جميع اسماء وصفاتيله
على اكل وجوه الظهور ظاهر ومتجلى اولان ذات باك محمديه
اوزرينه و بالتبع آل واصحابك جملة سي اوزرينه اولسون .
بوندانصوكره مقصوده شروعله بويوريور ﴿﴾ و بعد فيقول

العبد المذنب المحتاج الى شفاعته النبي صلى الله تعالى عليه وسلم
محمد بن شيخ فضل الله ﴿﴾ بوندانصوكره نشئة اولى واخراده
هر فرد بشرى و بلکه كافة خلايق ايجون لابد منها اولان
شفاعت نبى افخم و شافع ارحم صلى الله عليه وسلمه احتياج
حقيقى تامله محتاج عبد كنهكار محمد بن شيخ فضل الله [*]
ديركه ﴿﴾ هذه نبذة من الكلمات فى علم الحقايق ﴿﴾ ذهنده
مستحضر اولوب شور رسالده بيان مقصود اولان معاني
مفيد كلمات ، علم حقايق بيان صدندنه اتيان اولونان كماندن
بربنده دركه ﴿﴾ جمعها بمحض فضل الله تعالى و كرمه ﴿﴾ بن

[*] « ترجمة المؤلف » صاحب رساله قدوة المارفين شيخ محمد بن
فضل الله قدس سره نك ترجمة حاله دائر بر شيئه ظفرياب اولندى .
آنجق شرح رساله مشار اليه اذن عمدة المحققين شيخ ملا ابراهيم الكردى
الشهرانى المدي الشافى الشهير ملا ابراهيم الكورانى (انجاف الديكى
بشرح التحفة المرسله الى النبي) صلى الله عليه وسلم تسميه ايتديكى شرحنده
مؤلف رساله بى (الهندى البرهانورى) عبارتيه نسبتله مش و بيورمشكه
مصنف رحمه الله تعالى نك ترجمه سنه واقف اوله مدم آنجق شوكا واقف
اولدمكه مشاراليه ، سيد صبغة الله بن روح الله بن جمال الله الحسينى

آنی کندی قوت و قدرت و استطاعت و بضاعتله دکل بلکه
 اللہ عظیم الشانک محض فضل و کرمیلہ جمع ایتدم ﴿ و جماعت
 ثوابها لروح الرسول صلی اللہ علیہ وسلم ﴿ و بوسی و عملک
 ثوابی بالذات هر ثواب خیر و حسنک اهل و محل و صاحبی
 اولان رسول اللہک روح اقدسنه تخصیص ایتدم .

{ تنبیہ } عند المحققین جمع علیہ درکہ هر امتک اھمال
 حسنہ سی اصلاً کندی متبوعلری اولان نبی و رسولک
 حسناتیدر . فلذا امت محمدیہ نك ده كافة حسناتی حسنات
 محمدیہ دن اولغله ذات رسالتیناھیلرینه عائد اوله جفندن بر
 کسه نك توجیہ و ہبہ و تخصیصنه حاجت بوقدر بلکه بر کسه
 بر مال صاحبنه شو سنک مانی سکا باغشلادم دیمک کبی
 بر لغودر بناء علی هذا شیخ مؤلف قدس سره کبی بر عارفک
 [بونک ثوابی روح رسول اللہه تخصیص ایتدم] دیمہ سی

الھندی البروجی ثم المدنی قدس سره افندی مزك رفیقی و طریقت قاردا -
 شیدر بواکی شیخ جناب شیخ وجیہ الدین بن القاضی نصر اللہ العلوی
 الھندی الاحمد آبادی قدس سره حضر تلیرتیک تلیندلریدر . و شیخ
 وجیہ الدین شیخ محمد بن خطیر الدین الحسینی کہ غوث لقبیلہ معروف
 و (الجواهر الخمس) ک صاحبی و طریقت (غوثیہ) سلسلہ سنک شیخی
 قدس سره حضر تلیرتیک تلیندلریدر . صوکره واقف اولدمکہ صاحب
 رسالہ شیخ محمد بن فضل اللہ بیك یکر می طقوز سنه سنده ارتحال دار
 بقا ایتمش و (التحفة المرسله) بی « ۹۹۹ » ده تألیف ایتمش . واللہ
 اعلم . نقل عینامته .
 (شارح)

ظاهر معناسی اوزرینه محمول اولمایوب آنجق بونکله روح
 اقدس نبوی به توسانی بیاندر . کویا (جعلت ثوابها وسبیلتی
 للتقرب الی روح الرسول) دیمک صراد ایدر و روح رسول
 الله اهدا ایدیلان کافه تحف امت هپ بویله در یوقسه مثلا
 بر ختم قرآنک قرآن کریم کندی ذاته نازل و کندی آنک
 مبلغ و معلمی و بالاصاله صاحبی اولان ذات رفیع الشانه
 اهدا و هبه سی اصل صحیح اولور ، بلکه بویوک کستا خلقدره
 انتهى ﴿ وسميتها بالتحفة المرسله الی النبی صلی الله علیه وسلم

واستل الله تعالی ان یبأخ ثوابها الیه علیه الصلاة والسلام ﴿
 و بوبرنبذه کلماتی مشتمله اولان رساله یی (التحفة المرسله الی
 النبی صلی الله علیه وسلم) تسمیه ایتدم والله تعالی حضر تلمه
 ندن دیله و مکه آنک ثوابی ذات رفیع الجنابنه تبلیغ بویور -
 سون . یعنی شو و سبیله می یدشکاه قبول نبوی به عرض

بویورسون ﴿ انه علی کل شیء قدير . وبالاجابة جدير ﴿
 زیرا او کریم اولان قدیم الاحسان هر شیئه قادر . و عاجز
 و کنهکار قوللرینک دعواتی محض فضل و کرمیله اجابته

لا یق و احرا دره ﴿ اعلموا اخوانی اسمکم الله تعالی وایاناکم ﴿
 ای طریق حقه روحی اولان قارداشلم الله تعالی سزی
 و بزى عنایت الهیه سبیله سعید و بختیار و قوطلو ایله سین
 معلومکنز اولسونکله ﴿ ان الحق سبحانه و تعالی هو الو-

جود ﴿تحقیقا ذات حق سبحانه و تعالی همان (وجود) در .
 یعنی کافه قیود اسمائیه و صفاتیه و بالجمله ماهیات محسوسه
 و معقوله قیدلرندن مطلق و حتی قید اطلاقدن دخی مطلق
 (وجود محض) در . { استطراد } (وجود) لفظی بالجمله
 مشتقات و متصرفاتیله لغه و اصطلاحاً معانی عیدیده
 مستعملدر . اشهر اولانلری [ثبوت و تحقق] معناسیدر .
 مثلاً (وجد الشئ یوجد و جوداً فهو موجود) دینور بر شی
 نفسنده ثابت و متحقق اولق ، وار اولق معناسنده در . برده
 [حصول و ادراك] افاده ایدر (وجد الرجل مطلوبه یجد
 و جوداً فهو واجد) دینور مطلوبی بولدی و یا تحصیل
 ابتدی دیمکی مفید اولور . بو و امثالی معانیده « وجود »
 خارجده وجودی اولمایان صرف بر معنای مصدرینی مفید
 اولغله وجودی هر وجهله ثابت و ظاهر اولان ذات حقه
 اطلاق اولونه ماز . ذات حقه اطلاق اولونان کلمه (وجود)
 بالجمله معانی مصدریهدن تازی وجود محض یعنی صرف وار
 معناسنه موضوع اسمدر . ایشته بو اعتبار ایله مصنف
 قدس سره [ان الحق سبحانه و تعالی هو الوجود] قولنده
 ذات حقدن وجود ایله اخبار ابتدی آتیا دخی ایضاح
 ایده جکدر ﴿ وان ذلك الوجود ليس له شكل ولا حد ولا
 حصر ﴾ و بیلیکز که تحقیقا او وجود محض یعنی ذات حق

ایچون بر شکل یوقدر . یعنی کړك محسوس كړك معقول
 موجودات ممكنه دن بريسنه بکزر هيچ صورت و هيئت
 یوقدر و اولمی محالدر . مثلاً طول و عرض و عمق کي
 اوصاف جسميه و مثلث و مربع و مستدير و مستطيل
 و مسطح کي اشکال هندسيه دن منز و متعاليدر . زیرا
 اوصاف مذکورہ تجسيم و تشبيه و تحديدي مفيددر ذات
 حق و وجود مطلق نامتناهی و جميع موجوداتی محیطدر .
 و آکا بر حد یوقدر . یعنی جهاتدن هيچ بر جهته تقدير
 و تقيد ايديله جك مقدار و فايه یوقدر . و حصر یعنی زمان
 و مکاندن بريله انحصار یوقدر . چونکه او وجود بحت
 موجودات ممکنه کي بر شيئه صيغماز و هيچ بر شی آتی
 احاطه اتمز حاصلی ظرف و مظروف اوله ماز ﴿ و مع هذا
 ظهر و تجلی بالشکل والحد ﴾ و بیان اولنان منز هتله برابر
 عقل و حسه هر بر شکل و هر بر حد ایله ظهور و انکشاف
 ایتدی یعنی جميع کائنات فرداً فرداً مظاهر حقدر ﴿ و لم
 يتغير عما كان عليه من عدم الشكل وعدم الحد بل الان كما كان
 عليه ﴾ حالبوکه بو ، شکل و حد ایله مقیده اولان مظاهر له
 عقل و حسه ظهور و انکشافی سببيله ازله منز و مقدس
 بولندیفی شکل و حددن ، منز هت ذاتیه سی تغير ایتدی بلکه
 الان و ابدأ او منز هت ذاتیه قدیمه سی اوزره دائم و ثابتدر .

یعنی بالجمله شکل و حد و حصر له مقیده اولان موجودات ممکنه بی برای ظهور ایجاد و ابداع ایدن صانع حکیم و قدیمک وجود اشیاء مذ کوره کنندی وجودیله قائم اولدقلری حیثیتله آنلرده ظاهر اولسی شکل و حد قبولیله منزیهت ذاتیه سنی تغییر ایتدی . چونکه موجودات ممکنه مظاهر و مرایا حکمننده اولمقله ظاهرک ذاتنده مؤثر اوله ماز . مثلاً بر آینه نك شکل ظاهریسی مثلث یا مربع و یا مستطیل و یا مدور اولسی او آینه یه ناظرک صفت ذاتیه سنی تغییر ایده مز و آینه ده کی شکل و رسم و حد و صورت آنک صانهی طرفندن آنده احداث ایدیلان صفات جموله در صانهه تعلق یوقدر . کذا او آینه یه نظرله آنده ظاهر اولان شخصه ده

تأثیر ایتمز ﴿ وان الوجود واحد والالباس مختلفه و متعدده ﴾ و بیایمکزه ذکر اوصافنده اولدیغمز وجود محض ذاتنده بر در « یعنی تجزی و انقسامی محالدر » حالبوکه الباس یعنی وجود محضک لباسلر کبی بورونوب استتار ایتدیکی صور ممکنات ، صفاتده مختلفه و ذوات و اشخاصده متعدده در . بو اختلاف و تعدد الباسک کندیلمینه متعلق اولوب قطعاً لایسه تعلق ایتمز . مثلاً مختلف رنگلر و شکللرده متعدد لباسلر اکتسا ایدن بر کیمسه لونا و شکلا تغییر و شخصاً تعدد ایتمز . بوکا بر مثالده رنگارنک متعدد جاملردن متشکل بر فأنوسده

یا نان بر شمعک ضیاسی هر جامدن بر کونه ونک وشکل ایله
 ظاهر و متجلی اولمقله متلون و متعدد کورینورسه ده ذات
 ضیاده بر کونه تغیر و تعدد تصور ایدیله من ﴿﴾ وان ذلك الوجود
 حقيقة جميع الموجودات و باطنها ﴿﴾ و بیلیکزه او وجود محض ،
 محسوسه و معقوله اولان جميع موجوداتك حقيقة یعنی مستند
 الیهی و کندیسیله قائم اولدینی اصلی و باطنی یعنی ایچ یوزیدرکه
 وجودات خارجیه لری آنکله تحقق ایدر ﴿﴾ وان جميع
 الكائنات حتى الذرة لا تخلو عن ذلك الوجود ﴿﴾ و بیلیکزه
 تحقیقا از لدن ابدیه ک جميع کائنات محسوسه و معقوله حتی ذره
 یعنی اک صغیر و حقیر اولان بر شیده او وجود محضک
 ظهورندن خالیه دکلدور . یعنی وجود محض حقیق ، کندیلرنده
 ظاهر اولمقلنندن خالیه دکلدور . چونکه او وجوددن خالیه
 دکلدور دیمک اول شی وجود حقه ظرف و حق منظر و اولمی
 ایهام ایدر . تعالی الله عن ذلك علواً کبیراً ﴿﴾ وان ذلك الوجود
 ليس بمعنى التحقق والحصول لانهما من المعاني المصدرية ليسا
 بموجودين في الخارج ﴿﴾ و بیلیکزه ذات بحت حقه اسم اوله رق
 اطلاق اولنان لفظ { وجود } تحقق و حصول معنارینه
 دکلدور . [تحقق و حصول] معنارینک تحقیقی مثالزیه بحتک
 اولنده (ان الحق سبحانه و تعالی هو الوجود) جمله سی
 شرحنده « استطراد » قیدیله بیان اولندی . زیرا تحقق

و حصول ، معانی مصدربه دن یعنی ذهنده موجود اولوب
 ظاهرده ثابت و متحقق بروجودی اولمدیقندن ذهنندن
 خارجده موجود دکدرلر ﴿ فلا يطلق الوجود بهذا المعنى

على الحق الموجود في الخارج تعالى الله عن ذلك علواً كبيراً ﴿
 بناء عليه تحقق و حصول معنالیینه اوله رق (وجود) خارجده
 یعنی مجرد ذهنده دکل وجود حقیقی ایله موجود اولان ذات
 حق اوزرینه اطلاق اولونه ماز . بومعنا اوزرینه وجود اطلاق
 قندن الله عظیم الشانک ذات وصفاتی علو کبیر ایله متعالیدر . یعنی
 ذات حق مجرد اذهانده دکل خارجده وجود حقیقی ایله
 موجوددرکه مظاهر خارجیه ده نور حقله ناظر اولان بصائر
 منوره آتی مشاهده ایدرلر ﴿ بل عنینا بذلك الوجود الحقیقة

المتصفة بهذه الصفات ﴿ بلکه بز یعنی معاشر موحدین ذات
 حقه اطلاق اولونان وجود ایله شو آتی الذکر صفات ایله
 متصفه اولان بر حقیقت ذاتیه نک نفسی ، ذاتی یعنی کنیدی
 قصد و مراد ایتدک ﴿ اعنی وجودها بذاتها و وجود سائر

الموجودات بها و انتفاء وجود غيرها في الخارج ﴿ صفات
 مذ کوره ایله مراد ایدیورم یعنی مرادم شودرکه او حقیقت
 ذاتیه نک وجودی کنیدی ذاتیله قائم و سائر موجودات
 کونیه نک وجودلری اونکله قائمه در . و وجود حقیقی ذاتی
 ایله خارجده آنک غیرینک وجودینک انتفاء و امتناعیدر .

یعنی خارجده وجودی کندی ذاتیه قائم ذات حقدن غیری
 پر موجود حقیقی یوقدر جمله اشیا آنکله قائمدر ﴿ وان
 ذلك الوجود من حيث الکنه لا ینکشف لاحد ﴾ و بیلمش
 اولیکز که او وجود محض کنه ذاتی حیثیتیه یعنی غیب هویت
 ذاتیه و اطلاق حیثیتیه هیچ بر کیمسهیه [ملائکه مقربون
 و انبیا و رسالده داخل اولدینی حالدیه هیچ بر کیمسهیه]
 منکشف اولماز یعنی نه علماً و نه رؤیه کنه ذات حق و وجود
 محض بیلمه من . چونکه (ایس کمله شیء) دره بیلمه بیان
 آنجق (وهو السامع البصیر) جمله کریمه سبله اشارت
 اولدینی اوزره صفات متجلیه الهیه سیدر ﴿ ولا یدرکه العقل
 ولا الوهم ولا الحواس ولا یأتی فی القیاس ﴾ و آنی ادله
 و جمیع قواسیله [عقل] ادراک ایتمزه و نفس بشریه یالکمز
 حقیقه مطابق و غیر مطابق بر طاقم صور معنویه احضاری
 خاصه سنی حائر اولان [وهم] ده ادراک ایتمزه و کرم ظاهره
 و کرم باطنه حواس بشریه ده ادراک ایتمزه و اشیا مجهوله نیک
 معرفتنه توصل ایچون استعمال اولونان قیاسه ده کلز [چونکه
 (ایس کمله شیء) بویورلمشدر نه ایله قیاس ایبله بیلور]
 ﴿ لان کلهن محدثات و المحدث لا یدرک بالکنه الا المحدث ﴾
 برا مذکورات یعنی عقل و وهم و حواس جمله محدثر یعنی
 مسبوق بالعدم اولان مخلوق شیلردر و محدث و مخلوق اولان

بر شیء ، کنه و حقیقتیه و علی اصله بیلحز آنجق کندی مثلی
اولان شیء محدثی بیلوره ﴿ تعالت ذاته وصفاته عن الحدوث
 علواً کبیرا ﴾ و ذات بحت حق ایسه ذات وصفاتی علو کبیر
ایله حدوتدن متعالیدر ﴿ ومن اراد معرفته من هذا الوجه
 وسعی فیه فقد ضیع وقته ﴾ و هر کیم ذات حق جل و علا
 حضرتلرینک بویوزدن یعنی عقل و وهم و حواس و قیاس
 یوزندن [یاخود معنا] کیم بویوزدن یعنی کنه ذات یوزندن
 حقک معرفتی و آنی بیلحک و ادراک ایتیمی مراد ایلدی
 ایسه محقق وقتنی ضایع ایلدی . بلکه (لا تتفکروا فی ذات
 الله) نهی نبویسیله بوندن منتهی اولمادینی جهته عقل
 و وهمنه اویارق طریق مستقیمدن چیقوب اودیة ضالالتده
 هلاک اولدی . نهوذ بالله من شرور انفسنا .

بوندانصوکره شیخ مصنف قدس سره وجود محض
 و وجود مطلق ایچون که ذات بحت حقدره تعینات و تنزلات
 اعتباریه درجات و مراتب اولدیغنی بیانه شروعله بویوریور
 ﴿ وان لذلك الوجود مراتب کثیرة ﴾ و بیلحکز که ذکر
 اولونان وجود محض و ذات بحت حق ایچون من حیث الذات
 و التعینات و التنزلات مراتب کثیره واردر . { مراتب {
 « مرتبه » نك جمعیدر { مرتبه { برشیده قائم اولدینی برصفت
 و یا حالتله حکم اولونوب اولشیئک او صفت و یا حالتله اعتبار

اولوندينى حيثيتيدر . و شىخ ويا شىء واحده يكدىكرى
 مناقى اولمايارق تعدد و تكثر ايدر . ايمدى وجود محض
 وذات حق اچون اعتبار اولونان مراتب چوق حتى نامتاهى
 ايسهده مؤلف قدس سره اصل اعتباريله بو رساله سنده يدى
 مرتبه بيان ايتمش . و شىخ عبدالكريم جيلى قدس الله روحه
 [مراتب الوجود] نام ائزنده قرق مرتبه اصليه بيان ايتمش
 بونلر بر وجه و اعتبار ايله در هيچ بريسى مراتب وجودك
 حصر و بر معين عدده قصرى اقتضا اتمز .

قال قدس سره ﴿ المرتبة الاولى ﴾ مراتب سبعة مزبو-
 ردهن بر محى مرتبه ﴿ مرتبة اللاتعيين والاطلاق والذات
 البحت ﴾ عدم تعين و اطلاق و ذات بحت يعنى ذات خالص
 و ذات صرف مرتبه سيدر كه وجود محض حقدن عبارتدر .
 مراد هيچ بر اسم و بر صفت و بر اعتله تعين اتمامك و جمله-
 سندن اطلاق حقيقى ايله مطلق يعنى خالص و صرف ذات
 مرتبه سيدر كه بو مرتبهده ذاته من وجه { وجود } دخى
 اطلاق اولونه ماز . ﴿ لايمنى ان قيد الاطلاق و مفهوم سلب
 التعين ثابتان فى تلك المرتبه ﴾ بو مرتبهك { لاتعين و اطلاق
 و ذات بحت } ايله تسميه و توصيف و تعريفى ، اطلاق قيدى
 و سلب تعين مفهومى بو مرتبهده وجود محض اچون ثابتلردر
 معناسنه دكلدر يعنى بو مرتبهده { ذات } لاتعين و اطلاق

و صرافت ذاتیه قید و وصف و اعتلرندن بر شی ایله تقیدندن ده
 مزهدر ه دیمک اولور ﴿ بل بمعنى ان الوجود في تلك المرتبة
 منزله عن اضافة النعوت والصفات ﴾ بلکه بو لا تعین مرتبه.
 سنده { وجود بحت } کندینه نعوت و صفات اضافتندن
 مزهدر معناسنه در ﴿ و مقدس عن کل قید حتی عن قید
 الاطلاق ایضاً ﴾ و هر بر قیدندن حتی اطلاق قیدندن دخی .
 مقدسدر معناسنه در . زیرا « اطلاق » دخی بر وصفدر .
 ذات محض حق ایچون بو مرتبه ده هیج بر صورتله تعریف
 و آندن هیج بر عبارتله تعیر ، حتی اشارت دخی ممکن
 دکلدر . بو مرتبه بر گونه اشارت و آنده بر گونه معرفت
 من کل الوجوه محالدر . ﴿ و هذه المرتبة تسمى بالمرتبة
 الاحدية ﴾ و بو مرتبه مرتبه احدیت ایله تسمیه اولنور .
 مصنف قدس سره احدیتله تسمیه بی ذاته دکل مرتبه
 تخصیص ایتمکله بو مرتبه ده ذات حقه { احدیت } دخی
 تصور اولنه میه جفی افهام ابتدی . ﴿ و هی کنه الحق سبحانه
 و تعالی ﴾ و بو مرتبه احدیت ذات حق سبحانه و تعالی
 کنه و حقیقی مرتبه سیدر که هیج بر وجهله بیانه من . ذاتندن
 غیرسی ایچون بونی بیلمک محالدر ﴿ و لیس فوقها مرتبه
 اخی بل کل المراتب تحتها ﴾ و بو مرتبه نک فوقنده دیگر
 بر مرتبه یوقدره . بلکه صراتب وجودک کلیسی بونک تحتنده دره .

بوراده [فوقیت و تحتیت] معنای لغویلیری اوزره دکلدولر اعتباریدولر . بو مرتبه‌نک بیاننده سویله نیلن سوزلر و ابراد اولنان وصفلر و سائر عبارات مجرد بو مرتبه‌نک قدسیت و مزهیت حقیقیه سنی تفهیم ایچوندور . یوقسه بو مرتبه‌ده ذاته دکل حتی مرتبه ییله هر بر کونه اشارت محالدر . چونکه یوندن لسان ، حرف ، صوت ، لفظ ، کلمه دینیلان شیپلر ازلاً و ابدأ قاصره و کلیله در . سبحانه و تعالی عن تسبیح المسبحین و تقدس عن تقدیس المقدسین .

﴿ والمرتبة الثانية ﴾ دخی مراتب سبعة مذکوره دن

ایکنجی مرتبه ﴿ مرتبة التعمین الاول ﴾ تعین اول مرتبه سیدر (تعین) اموردن بر امرله تعیندرکه متعین انکله تمیز ایدر . شویله که آنده آکا دیکر بر شی مشارکت ایتمز و (تعین اول) اول رتب ذاتدر . بو مرتبه‌ده حق ایچون یالکنز { وجود } وصفیله ذات مراد اولنور و بوکا مرتبه وحدت دینورکه بونک فوقنده (مرتبه لاتعمین) دن غیری هیچ بر مرتبه یوقدرکه آکا (غیب هویت . و عماء مطلق . و ازل و قدم) تعبیرلیله اشارت اولنور . { تنبیه } بو بابده فوق . و تحت . و مقدم . و مؤخر . لفظلری معنأ مکان و زمان معنالیینه تعلق ایتمز . امور عقلیه دندر . یعنی عقل بونلرله فهم و ادراک ایتک ایسته‌دیککی معنایی بر بردن تمیز ایچون

اعتبار ایدر ﴿ وھی عبارة عن علمه تعالی لذاته و صفاته
 وجميع الموجودات ﴾ و مرتبه تعین اول حقل ذاته و صفاته
 و حسی و عقلی جمیع موجوداته علمند عبارتدر لیکن ﴿ علی
 وجه الاجمال ﴾ اجمال و جهی اوزره یعنی ذات و صفات
 و جمیع موجوداته من حیث الجملة علم حقدن عبارتدر که بو
 مرتبهده { علم ، عالم ، معلوم } متحددر و بونکه کافه تفرعاتی
 جمله واحده جامع بر علم مراد اولنور . مثلا { واحد } ک
 یعنی { بر } ک ایکنیک نصفی ، اوچک ثانی ، دردک ربی ،
 بشک خمسی الی آخره اولدیغنی جامع بر علمله بیلیمکدرکه
 بالفعل یکدیگردن تمیز ایتمه مشدر و نصفیت و ثلثیت و ربیت
 و خمسیت « بر » ک ذاتنده کی بر لکی منافی دکدر . و مثلا برک
 ذاتنده نصفیت و ثلثیت الی آخره هر آن یکدیگره مانع
 اولمایه رق ثابت اولوب برک ذاتنده تغیر و تعددی ایجاب ایتمزه
 فلذا بیوریور ﴿ من غیر امتیاز بعضها عن بعض ﴾ اشبو
 معلوماتک بعضینک بعضندن امتیاز و تفرقی اولمقسزین .
 نته کیم آنف الی بیان مثاله کوسـترلیدیکی وجهله علم حقل
 [« عالم ، علم ، معلوم » ک احدیایله] معلوماته غیر متمیز
 اوله رق تعلقی دیمک اولور . ﴿ وهذه المرتبة تسمى بالوحدة
 والحقیقة المحمدية ﴾ و بو مرتبه { وحدت } و { حقیقت

محمدیه { ایله تسمیه اولونور . یعنی « مرتبه وحدت » تسمیه اولونور چونکه من حیث التعمین حق سبحانه و تعالیٰ حضرت قلر .
 ینک کندی نفسی ذاتی کندی نفسی و ذاتیله تعقل و ادراکی مرتبه سیدرکه بو مرتبه ده حق سبحانه و تعالیٰ کندی ذات و صفاتی و جمیع موجوداتی تمیز و تفرق سز اجمالا بیلدی .
 و « حقیقت محمدیه » تسمیه اولونور چونکه « حقیقت محمدیه » روح اقدس محمدینک ، کندندن تحقق و وجود قبول ابتدیی مرتبه درکه بالجملة حقایقک اصل و حقیقتی اولمغله { حقیقة الحقایق } و کافه قابل وجود اولان اشیائی بلاتمیز و لاتفرق جامع اولمغله { النور الاحدی } ده تسمیه اولوندی . بعض عبارات ایله دیگر اسماء ایله ده تسمیه اولنمشدرکه بو بابده کی مفصلاتده کوریلور .

﴿ و المرتبة الثالثة ﴾ مراتب سبعة مذکورده دن اوچنچی

مرتبه ﴿ مرتبة التعمین الثاني ﴾ تعین ثانی مرتبه سیدر ﴿ وهی

عبارة عن علمه تعالیٰ لذاته و صفاته و جمیع الموجودات علی طریق التفصیل و امتیاز بعضها عن بعض ﴾ و مرتبه تعین ثانی جناب حقک کندی ذات و صفاتنه و معقول و محسوس جمیع موجوداته تفصیل و بعضینک بعضندن امتیاز و تفرقی طریق اوزره علمندن عبارتدر . یعنی « تعین اول » ده کی اجمالك بو ، تفصیلی دیمکدر . ﴿ و هذه المرتبة تسمى بالواحدية

و الحقيقة الانسانية ﴿ و بمرتبۀ تعین ثانی } و آحادیت } و
 { حقیقت انسانیہ } اسمیله تسمیہ اولونور . « و آحادیت »
 ذات حقیق اسماء و صفاتک کنندن ظهور و انتشاری
 حیثیتندن اولان بر اعتباریدر . و « حقیقت انسانیہ » علی الا-
 طلاق انسان کاملک حقیقتیدرکه عامدر . نته کیم تعین اول
 « حقیقت محمدیه » ایله تسمیہ اولندی . آندن مراد حقیقت
 انسانیة اکلیه درکه بالخاصه ذات اقدس محمدیه تخصیصیله
 خاصدر . بناء علی ذلک بونده دیکرک مشارکتی یوقدر .
 ﴿ فهذه ثلاث مراتب کلها قديمة ﴾ ایمدی شو اوچ مرتبه
 یعنی مراتب سبعة دن { احدیت ، وحدت ، و احدیت } مرتبه-
 لری صفات الهیة دن اولغله قديمدر . چونکه قديمک صفتی
 بلاشک قديمدر . معلوم اوله که بومراتب ثلثه مفصلات کتب
 حقایق و آثار متفرقة بعض محققینده بحسب الاعتبارات و بعض
 نسب و اضافات ملاحظه سنه بناء اسمیء عديدة اخرى ایله
 دخی تسمیہ ایدیلشدر ؛ مراد بردر ؛ ترده محل یوقدر
 انجق اعتبارات و وجوه نسب و اضافات بیانملیدر . بو مختصر-
 ده مذکور اولان اصلردر . ﴿ و التقديم و التأخیر عقلی
 لازمانی ﴾ مراتب مذکورده شو تقدیم و تأخیر عقلیدر .
 زمانی دکدر . یعنی بونلری تمیز ایله فهمه تقریب ایچون عقل
 بویله اعتبار ایدر و بویله ملاحظه ایدر . یوقسه بومراتب حق

ایچون بلا تقدم ولا تأخر یکدیگری منافی اولیهرفی ازلاً وابتداً ثابتدر (حاشا جناب حق ابتدا بویله سوکره شوپله دهها سوکره شوپله اولدی) دیمک دکلدور . [۱] تعالی ذاته و صفاته عن التبدل والتغیر والتحول علوا کبیراً .

*) والمرتبة الرابعة *) مراتب سبعة مذکوره دن دودنجی مرتبه *) مرتبة عالم الارواح *) عالم ارواح مرتبه سیدر { ارواح } « روح » ک جمعیدر . بوراده مراد جملة ارواح عالیة ملکیه . وابدانه تعلقندن مقدم ارواح مجردة بشریه دره . وبو مرتبه ، مرتبه واحدیته اقرب مراتب اولمنقله { عالم ملکوت ادنی } دخی تسمیه اولونور و (کن) کله سندن عبارت اولان امرالهی ایله موجود اولدیغندن { عالم امر } ده دینور نته کیم (قل الروح من امر ربی) بویوریلشدر . و « عالم » جمیع ماسوی الله اطلاق اولونور بر اسمدر ؛ صانعک وجود

[۱] مثال : بر پادشاه ایچون درت مرتبه ملاحظه اولونه یلیرکه یکدیگره مانع اولماهرق برآنده مجتمع وتقدم وتأخرله مرتب بولونور . شوپله که : پادشاه مرتبه اولی ده جسمدر ؛ ثانیه ده حیوان یعنی ذی روحدر ؛ ثالثه ده جنس حیواندن انساندر بشردر ؛ رابعه ده پادشاه قومدر . معلومدر که پادشاه اولدینی حالده شو مراتب اربنه بی بوجه ترتیب جامعدر . و مراتب مذکوره ده تقدم وتأخر ثابتدر لکن عقیدر ؛ زمانی دکلدور . یعنی پادشاه اولاً جسم سوکره حیوان سوکره انسان اک سوکره ده پادشاه اولدی دیمک دکلدور . منه « شارح »